

Сећање на крваву битку у Лијевча Польу: Четници као нови мученици

- 22.05.2017.
- *Аутор: Марко Шукало, Српски Академски Круг*

- Историја је скрила Лијевче поље у заборав. Мало ко зна да је оно, попут Косова, једно од српских поља крвљу натопљених.

Лијевче поље се налази на сјеверу Републике Српске, у близини Бања Луке.

Омеђено је планином Козаром и ријекама Савом и Врбасом.

Захваљујући одличном географском положају, ова плодна равница, изузетне природне љепоте, дом је великом броју становника.

Становништво Лијевче поља се у већој мјери населио након Првог свјетског рата и слома Аустроугарске. Спустили су се са гудура и врлети планина Мањаче и Козаре.

Након одбрамбено-отаџбинског рата у Лијевче се населио велики број изbjеглих Срба са простора Српске Крајине. У Лијевче пољу нови дом су нашли Крајишници, Личани, Сањани и многи други који су остали без огњишта. Данас га краси народ који се сродио и ујединио. Различите и мучне судбине су повезале људе насељене уз саму границу са Хрватском.

Међутим, њиве, долови и шумарци Лијевче поља чувају сјећање на страшне дане смрти. **Скоро да је заборављено да се у Лијевчу априла 1945. године водила крвава битка између јединица Југословенске војске у отаџбини (JВуO) и хрватских усташа.**

ЧЕТНИЦИ КОЈИ НИСУ ХТЈЕЛИ ПРЕДАЈУ

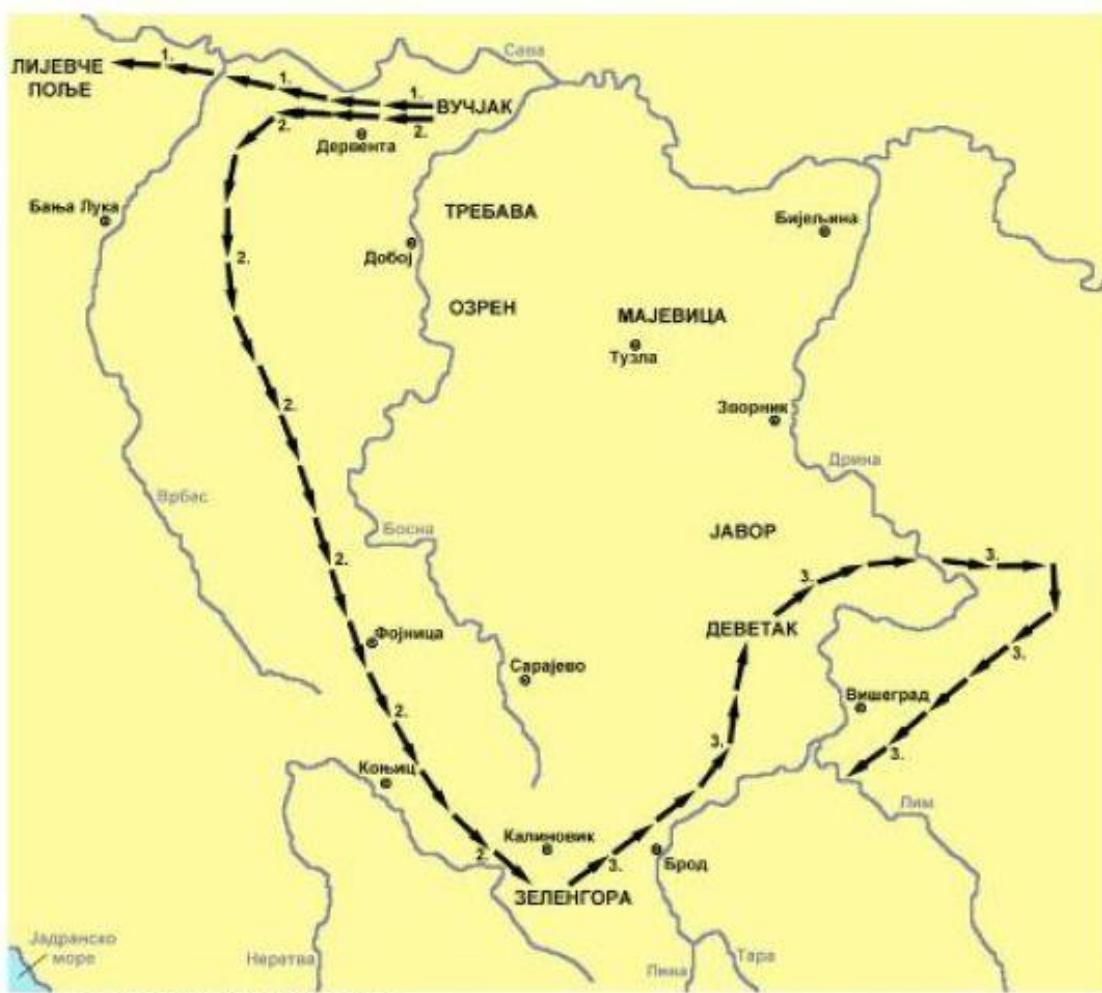
С пролећа 1945. године постало је јасно да су побједу у грађанском рату на простору Србије и Црне Горе однијели партизани. Стварана је нова, комунистичка држава. Припадници JВуO били су у страху од освете. Већина није жељела да живи у држави у којој ће главну ријеч водити комунисти. Војно сломљени, били су приморани да се повлаче на запад, са многобројним народом који их је пратио.

Једна од неколико група запутила се из правца Црне Горе. У њој је било четника из Црне Горе, Рашке и Херцеговине. Предвођени војводом Павлом Ђуришићем, са мноштвом изbjеглица и цивила, преко Босне су се кретали војници и народни збјег у коме је било и интелектуалаца, свештеника, народних првака...

Фебруара 1945. код Павла Ђуришића се јавила идеја о промјени правца којим су јединице ЈВуО наступале.

Сматрао је да треба одустати од општег правца кретања и пробијати се према Словенији, где би се формирао широк антикомунистички фронт.

Свакако је при доношењу оваквих одлука имао у виду и велики број цивила и нејачи, који су, одступајући са његовом војском, били изложени масовном страдању.

Кретање снага ЈВуО 1945. године:

1. Ђуришићеве снаге
2. Михаиловићеве снаге
3. Михаиловићева група након маја 1945.

Кретање снага Југословенске војске у отаџбини 1945. године, foto: Википедија

Павле Ђуришић (у средини, са штапом) у пратњи свог штаба

ЋЕНЕРАЛ ОДБИО ПОВЛАЧЕЊЕ

Пошто је ћенерал Дражка Михаиловић одбио идеје о пробијању у Словенију, Ђуришић је са још неким официрима (команда Црне Горе и Старог Раса, јединице из Херцеговине) напустио положаје које је држао и упутио се средином марта 1945. дубље у Босну. Убрзо се пред њим нашла територија под контролом усташа.

Ђуришић је наде полагао у споразум који је постигао са Секулом Дрљевићем. Дрљевић је након Првог свјетског рата био опозиционар, противник начина на које је спроведено уједињење и династије Карађорђевић. Почетком Другог свјетског рата је био један од оснивача марионетске профашистичке независне Црне Горе.

Након неуспјеха у том подухвату, одлази у Загреб, тијесно сарађује са поглавником НДХ Антом Павелићем и оснива Црногорско државно вијеће, наводно са намјером да обнови црногорску државност. Договор Ђуришића и Дрљевића јемчио је, у тренуцима неизвесности, да цивили и војници могу слободно прећи преко територије НДХ. Идеја водиља Павла Ђуришића је била да сачува своје људство.

Босанскa Градишка

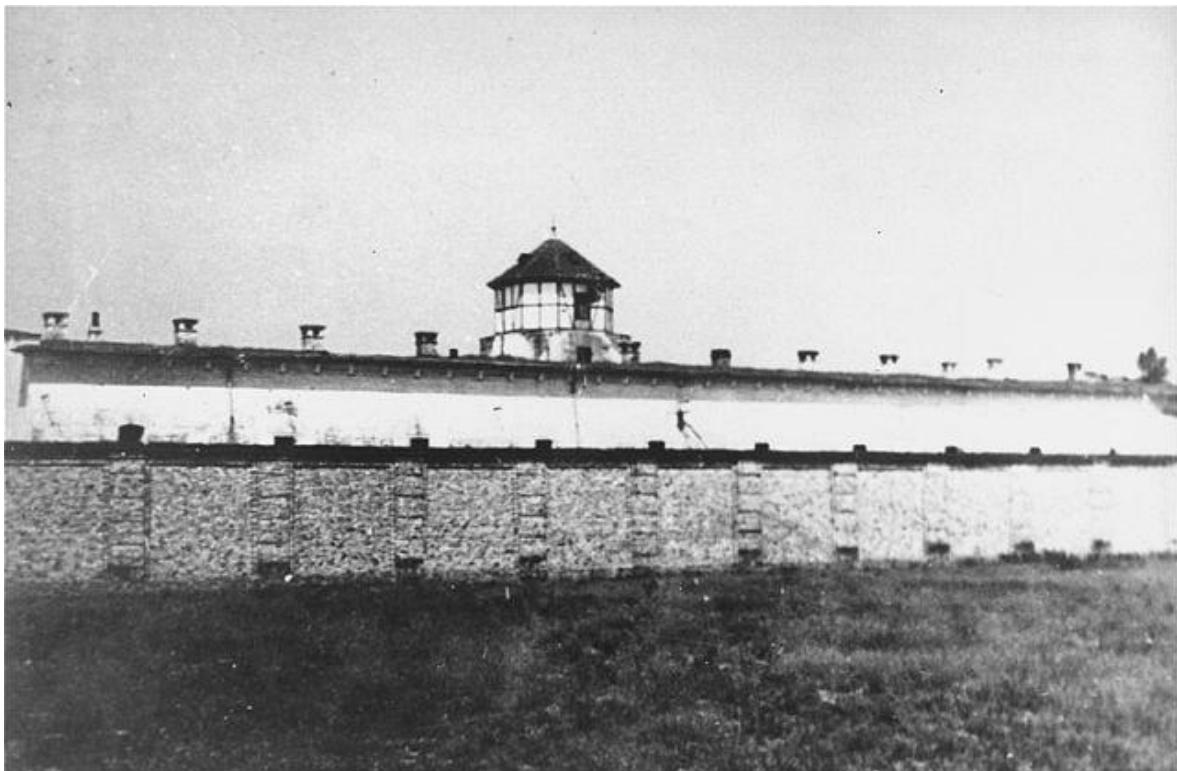
ЂУРИШИЋ ОДБИО УЛТИМАТУМ

Прешавши ријеку Врбас, четници и народ под командом војводе Ђуришића загазили су у широко Лијевче поље. Умјесто слободног пролаза сачекао их је ултиматум: да пређу Саву и ставе се под усташку команду или ће бити нападнути.

Павле Ђуришић је ултиматум одбио.

У ноћи 4. на 5. април 1945. дошло је до изненадног усташког напада код села Долина. У нападу су коришћени и тенкови. Четници су пружили жилав отпор. Положај Ђуришићеве групе се додатно погоршао 6. априла када су им у леђа ударили партизани. Опкољени, пружали су отпор до 21. априла када је Ђуришић, услед великих губитака, био приморан да прихвати нови споразум са Секулом Дрљевићем и стави се под његову команду. Споразум је, међутим, одмах изневјерен.

Усташе су заробиле више стотина официра и војника међу којима су били и Павле Ђуришић, Петар Баћовић, Мирко Лалатовић, Захарије Остојић... Сви су одведени у логор Стара Градишка. Велика је вјероватноћа да је у Лијевчу пољу мучки убијен и академик Драгиша Васић, други човјек и идеолог Равногорског покрета. Његова судбина није до краја расвјетљена, па се у литератури помиње и да су Васића заробили партизани, да је на тајном суђењу у Бања Луци осуђен на смрт и ликвидиран.

Усташки логор Стара Градишка

ЧЕТНИЦИ КАО НОВИ МУЧЕНИЦИ

Готово сви официри ЈВуО који су заробљени у Лијевчу страдали су мученичком смрћу. Мало је познато да је у вријеме лијевчанске битке у католичком самостану код Нове Тополе, у срцу равнице, почињен још један злочин.

Тридесетак православних свештеника је у католичкој богомољи звјерски мучено и потом убијено. Данас остаје само горко сjeћање и обавеза да се не забораве пострадали официри, свештеници и народ.

Процјена је да је у бици учествовало око 30 хиљада усташа, док је четника било око 20 хиљада. Генерал Драга Михаиловић на суђењу је рекао да је у Лијевче пољу на страни четника било 40 хиљада људи, од којих је само хиљаду преживјело бој.

Након деценија ћутања под комунистичким режимом, историчари су расвијетлили кључне чињенице у вези ове битке. Мртви, међутим, још увијек нису избројани а чини се и да њен значај још увијек није у пуној мјери препознат.

Припадници Југословенске војске у отаџбини на Лијевче Пољу

ПИРОВА ПОБЕДА

Битка у Лијевчу пољу је била крвава за обје стране. Као и на Косову пољу, није се могло говорити о побеђенима нити о побједницима: четници су изгинули, али је и усташка НДХ убрзо нестала. У бици је било јунака који су храбро јуришали на положаје непријатеља, али и издајника.

Комунистички режим је настојао да се историја заборави, а истину заташкa.

Међутим, Лијевче поље и његови житељи памте ову битку и бројна страдања.
Неће их заборавити, јер тако неће ни дозволити да се понове.

ИЗВОР: [Српска историја, Расен](#)